

Laboratorní vyšetření histaminové intolerance

RNDr. Ivo Lochman, CSc.

Spadia Lab., a. s., Ostrava a KBO LF OU, Ostrava

Histaminová intolerance (HIT) je stav, při kterém následkem nepoměru mezi přísunem histaminu a schopností ho odbourávat vznikají histaminem zprostředkované nežádoucí reakce. Cesta přísunu histaminu do jednotlivých tělních prostorů může být interní (histamin je uvolňován buňkami těla), nebo externí (histamin je dodáván potravou). Je zapotřebí si uvědomit, že nízké koncentrace histaminu v tělních tekutinách organismu jsou fyziologické a nezbytné pro jeho správnou funkci. Na ranním diskuzním fóru na XXXI. sjezdu ČSAKI a SSAKI v Ostravě v r. 2014 byl přijat konsenzus, že HIT je nutné jednoznačně oddělit od alergické reakce. S tím však musím polemizovat a jsem zastáncem názoru, který byl na tomto diskuzním fóru odmítnut, že HIT je dočasný stav provázející každou alergickou reakci, která je poměrně složitým procesem. Nejvýznamnějším enzymem, který odbourává extrabuněčný histamin v různých prostorách těla, je diaminooxidáza (DAO). Podrobně jsem se se svými spoluautory zabýval problematikou histaminu a regulace jeho přiměřené a nezbytné koncentrace v tělních tekutinách v našem sdělení publikovaném v *Alergii* 2017; 19(1): 9–17. Z něj vyplývá, že stanovování aktivity, popř. koncentrace DAO v séru jako ukazatele jeho histamin-degradační schopnosti má pro diagnostiku stavů HIT jen omezený význam, a to nejen

histamin dodaný potravinami a nápoji do trávicího traktu, ale histamin vyprodukovaný a uvolněný buňkami imunitního systému v libovolných prostorách těla, především v rámci každé probíhající alergické reakce. Co se týče stanovování koncentrace a s ní většinou korelující aktivity DAO v séru, je nutné mít na paměti, že nízké koncentrace/aktivity DAO v séru jsou poměrně vzácné a že ani vyšší koncentrace/aktivity DAO v séru nemusí být vždy dostatečné pro rychlou eliminaci nárazově dosažených vysokých koncentrací histaminu v kterýchkoliv tělních prostorách a k zabránění projevů HIT. Pokud se vyšší koncentrace histaminu vyskytují v tělních prostorách delší dobu (např. těhotenství, alergie na pyly v pylové sezóně), pak organismus zvyšuje automaticky koncentrace DAO v tělních tekutinách. U těhotných je to např. až desetinásobné zvýšení oproti normálu. Při projevech stavu HIT v trávicím traktu je zapotřebí brát vždy v úvahu i intaktnost střevní sliznice, a proto je podle mého názoru vždy v tomto případě nezbytná úzká spolupráce s gastroenterologem. Poněvadž zde jde o histamin a DAO přítomné uvnitř střeva, logicky se nabízí, že diagnosticky přínosné by mohlo být stanovování těchto látek ve stolici. To je sice možné, ale v praxi velmi obtížná standardizace tohoto vyšetření a na ní závislá interpretace výsledků to znemožňuje.